

MS

MS är en förkortning av Multipel Skleros och är en sjukdom där många spridda inflammatoriska förändringar ger ärrbildning, skleros, i nervvävnaden. Alltmer effektiva läkemedel blir tillgängliga för att dämpa sjukdomsförloppet. Även om orsakerna till MS inte är helt klarlagda så vet vi idag att varianter av normala ärftliga faktorer ofta i kombination med livsstil och andra yttre faktorer kan medverka till att utlösa sjukdomen. Vi vet bland annat att rökning ökar risken att få MS, liksom körtelfeber och övervikt i tonåren.

MS ger återkommande inflammationer som angriper isoleringsskiktet runt nervtrådarna men även skador på själva nervfibrerna. Detta gör att impulserna i nerverna inte leds fram på samma sätt.

SYMPTOM

Det finns en stor variation i hur allvarligt förloppet av MS är, från milda former till mer besvärliga förlopp. Hos de allra flesta uppträder MS inledningsvis i attacker, så kallade skov. Sjukdomen kan angripa olika delar av nervsystemet och därför kan symtomen variera beroende på vilken nervbana som drabbas. Vanliga symtom är att man blir svagare eller får sämre kontroll över vissa muskler, får känselstörningar, försämrad balans och synrubbingar. Även mer allmänna besvär som uttalad trötthet, lätt påverkan på minne och koncentrationsförmåga, depression och problem från urinvägar är vanliga. Ett skov kan hålla i sig under något dygn upp till ett par månader och när skovet är över kan symtomen försvinna helt eller delvis. Tiden mellan skoven varierar mellan några månader upp till flera år.

DIAGNOS OCH BEHANDLING

Vid symtom som tyder på MS bör en neurolog göra en undersökning av nervsystemet samt en magnetkameraundersökning och ta prov från ryggmärgsvätskan. Det finns idag ingen behandling som helt kan bota MS men det finns många olika behandlingar för att lindra sjukdomsförloppet. Flera åtgärder som kan lindra besvär av sjukdomen är en viktig del av behandlingen om man får någon form av funktionsnedsättning. Sjukgymnastik och egen träning kan hjälpa till att stärka och hålla de påverkade musklerna aktiva och i god kondition.

FORSKNING

Under de senaste åren har läkemedel utvecklats som bromsar inflammationsprocesserna i centrala nervsystemet och en hel serie nya mer effektiva behandlingar är under utprövning. De gör att funktionsnedsättningar kopplade till sjukdomen inte förvärras och förhoppningen är att behandlingen i större utsträckning ska kunna skräddarsys för varje patient. Även stamcells försök pågår, med syfte att främja kroppens egna läkningsprocesser och kanske i framtiden även kunna förbättra skadade funktioner.

VISSTE DU ATT

- cirka 18 000 personer i Sverige har MS.
- Sjukdomen ger sig oftast till känna mellan 15 och 55 års ålder.
- MS är vanligare bland kvinnor. Ungefär dubbelt så många kvinnor som män får MS.
- Det är viktigt med uppföljning för att successivt anpassa behandlingen individuellt.
- Utprövning sker av nya behandlingar som gör att funktionsnedsättningar kopplade till MS inte förvärras.